

A Testvériség Kopjafája

Rázmány Csaba püspök ünnepi prédikációja Füzesgyarmat 2005

A türelem mint a testvériség meghatározója.
Textus: 1. Thessz. 5,14. „Kérünk továbbá Atyámfiai, türelmesek legyetek mindenki iránt, de főleg a testvériséget megtartsátok”.

A testvériség jegyében gyűltünk össze, hogy a mai napon leleplezzük a testvériség kopjafáját, mely nem más mint jelképe a Kárpátmedencében élő magyarság testvéri kötődésének! A testvériségről, mint érzésről talán felesleges hosszasan elmélkedni, mert azt szinte mindenki ismeri. Van azonban egy másik érzés, mely alapvetően meghatározója a testvériségnek és ez nem más mint a türelem, mert az élet türelempróbák sorozata. Hiába mondja közérthetően a magyar közmondás, hogy a türelem rózsát terem, vagy Jézus, hogy: „Békétüresetek által nyeritek meg a lelketeket” (Lk.21,19), türelmesnek lenni mindennek ellenére nagyon nehéz. Mind nehezebben tűrjük a megpróbáltatásokat, de még ennél is nehezebb türelmesnek lenni testvéreinkkel. A türelmesség iskolapéldáját tapasztaltuk, két évvel ezelőtt Sepsiszentgyörgyön, a templomszentelési ünnepségen, mely öt és fél órán át tartott, és nagyon sokan voltak akik ezt a rengeteg időt lábon viselték el a legnagyobb türelemmel. Viccesen jegyezte meg a miniszterium kiküldöttje: – vajon még mennyit kell tűrni ezeknek az unitáriusoknak?

Es valóban feltehetjük a nagy kérdést, miért kell eltűrjünk mindent embertársainknak, miért kell türelemmel lennünk mindenki iránt? Kempis Tamás a nagy gondolkodó válaszul e kérdésre: „más hibáinak és gyarlóságainak elviseléséhez türelemre törekedjél, mert benned is elég sok van, amit másnak kell veled szemben eltűrnie.” Ez is egy megoldás, de az igazi válasz nem más, mint az, hogy a türelem az igazi keresztény ember ismertető jegye. Csapodi Miklós Országgyűlési képviselő nagyszerűen jegyezte meg a XI. kerületben levő Dávid Ferenc-tábla megkoszorúzásakor a tavaly november 15-én, hogy egyházalapító püspökünket, Dávid Ferencet a türelem tette igazi kereszténnyé, igazi jézuskövetővé, mert hirdette ugyan a maga vallását és annak igazságát, az egy Isten-hitet, de türelemmel és tisztelettel volt azok iránt, akik mást hittek, vagy másként gondolkodtak. D. F. fennen hirdette, hogy az Úrnak szolgálja legyen mindenki iránt türelemmel. (2 Tim 24). Mint a fejedelem udvari papja, miután megalapította vallását és egyházát, semmi nem tarthatta volna vissza, hogy ezt a vallást tűzzel és vassal terjessze. De ő nem volt Keserű Dajka János, hanem Dávid Ferenc a tolerancia, és a másság elismerésének előfutára. Ezért írhatták róla büszkén a késői utódok: „Erőszakot nem pártolt, igazsága senkit meg nem ölt. Tudta, hogy ez a drága tiszta eszme, egyszer majd úgyis mindenkit betölt”. Eszméit és gondolatait miként Jézus is, átvitte a gyakorlatba. Így válhatott valósággá az, hogy először Erdélyben mondták ki a vallási és lelkiismereti türelem törvényét, miszerint vallásáért senkit üldözni nem lehet, és hogy mindenki azt a vallást gyakorolhatja mely hitével, és lelkiismeretével megegyezik. Így lett mindannyiunk büszkeségére Erdély a katolikusok, evangélikusok, reformátusok és unitáriusok, vagyis a bevett vallásfelekezetek számára a türelem földje.

Török Tamás fiatalon elhunyt unitárius író az Erdélyi Mefisztó c. regényében leírja, hogy a Tordai Országgyűlés után Blandrata György a fejedelem olasz orvosa, aki később D. F. elítélésében is közreműködött, ilyen szavakkal kísértette meg a János Zsigmond fejedelmet: „Ha azt akarjuk, hogy Erdély Egy Isten-hívó legyen, egyetlen katolikusnak se adj hivatalt, senkinek se adj jószágot, míg el nem hagyja a katolikus hitet, egy katolikust se fogadj udvarodba s a katolikus papok fizetését vedd el... Ezeket hallva megszólalt a türelem apostola D. F.: „jaj csak bosszút ne, csak erőszakot ne”! Mi négy vallás recepcióját vettük törvénybe és soha ne gondol-

juk, hogy Erdélyben csak az unitáriusoknak lehet joga, még ha önként ezt a vallást venné fel az egész Ország. Bosszú mindig bosszút, erőszak mindig erőszakot szül. Dicsőségünkötől ne részegedjünk meg, hanem imádkozunk magunkért és testvéreinkért. Tudjuk, hogy debreceni kálvinista főpap, Péter hitvitáink legfőbbjén véremet és vérünket kívánta. Mi ilyent nem mondtunk és soha nem fogunk mondani. Mi vére még úrvacsora vételkor sem gondolunk, mert azt nem Krisztus testének és vérenek fogjuk fel, hanem annak ami, kenyérnek és bórnak, mely úgy eleveníti meg a testet, mint a Krisztusban való hit a lelkünket”.

Lehet, hogy Török Tamás regényében kissé megszípítette e beszédet, de azt hiszem az már a lényegen semmi sem változtat. Pedig akkor még az unitáriusok kezében volt a hatalom, de azzal nem éltek vissza, hanem türelemmel és testvéri érzéssel voltak mindenki iránt. Ezt a türelmet Dávid Ferencről tanulták a Sepsiszentgyörgyiek, a Héjjasfalviak, továbbá az a 140 unitárius gyülekezet, akinek csonkamagyarország területén vették el a templomát és az a rengeteg egység, akik közé talán mi is tartozunk, akiket türelmetlenül irigységből, kicsinyességből, személyes bosszúból, vagy valamilyen más okból megaláztak és megsértettek és erről nekünk még beszélni sem szabad. A Sepsiszentgyörgyi templomszentelés után jegyezte meg valaki a hivatalosak közül: „nem kellett volna megemlíteni, hogy a reformátusok vették el a Sepsiszentgyörgyi unitárius templomot”! Miért, hát ennyire fáj az igazság? Lehet, hogy igen de a történelem az történelem.

Sajnos nem a testvéri érzés és nem a türelem jellemezte a Batoriakat sem, János Zsigmond halála után, akik minden emberi türelem nélkül küldték halálba nagy egyházalapítónkat. Azt hitték, hogy Őt eltemetve eszméit, a tiszta Jézusi kereszténységet is eltemetik. A szellemiekben tiszta és gazdag talajban fogant eszmét soha nem lehet eltemetni. Ezt igazolja az a nagyszerű tény, hogy napjainkban, Erdélyben a legnagyobb szegénység közepette is épülnek és szépülnek az unitárius templomok. Oriási élmény volt számomra Sepsiszentgyörgyre, egy olyan templomba vinni el a Magyarországi Unitárius Egyház üzenetét, amelyben 1500 hithű unitárius énekelte könnyes szemekkel, torka szakadtából a nemzeti imádságot és a székelyhimnuszt. Erdélyben tehát a nemzeti türelmetlenséget szítók között, az unitáriusok ismét jelesre vizsgáltak, bizonyosságot téve arról, hogy ők nem csupán tanítják az evangéliumot és a Jézusi eszméket, hanem azokat szívvel és lélekkel meg is élik.

De mi van itthon a testvéri érzéssel, ahol mindenki egy nyelven beszél és egy nyelven imádkozik. A türelmetlenség belopta magát a magyarság szívébe, olyanira, hogy megélnünk kellett életünk legszomorúbb napját, amire rémálmaink közepette sem mertünk gondolni, a 2004. december 5-ét. Ennél talán csak az fájdalommasabb számunkra, hogy a testvériség és a türelem sárba taposásával kerültek unitárius hívek és lelkészek, akik egy agyimosási akciónak engedve, hajlottak arra, hogy létrehozzanak egy önálló szórványgyülekezetet, egy teljesen református környezetben, és mindezt magas egyházi vezetők jóváhagyásával, és asszisztálása mellett.

Hála Istennek azonban még él és munkál bennünk a Dávidferenci türelem mely nem más, mint a testvériség meghatározója. Ennek bizonyítéka, hogy ma testvéri érzések közepette gyűltünk össze ünnepet szentelni, és azt az utókornak megörökíteni. Órizzuk ezt nagyszerű Jézusi érzést mint éltető erőt, mert csak ennek birtokában lehetünk méltók türelmes apostolunkhoz, valamint nyerhetjük el a Jézuskövető, vagy Istengyermeke megnevezést.

Ámen!